

2/407-9907/30269

T.B.M.M.
CUMHURİYET HALK PARTİSİ
Grup Başkanlığı
Tarih : 09.03.2005
Sayı : 288

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Türk Medeni Kanunu'nun 187 nci Maddesinin Değiştirilmesine İlişkin Kanun
Teklifimi ve gerekçesini sunuyorum.

Gereğini arz ederim.

Abdulaziz YAZAR
Konya M.V.

11. Ziya Yercidil Atılakmek Bilir Kılıç
Adana M.V. Antalya

Birgen KELEŞ
İstanbul Milletvekili

Uluköyhan

Osman Karadağ
Antalya M.V.

M. Vedat Meliç

Ufa M.V.

Muğata Özyurt
Mersin M.V.

Taocu Seyhan
Konya M.V.

Mehmet

Şükrü Ergin

Nurettin Sözen

Sivas M.V.

Naci Aslan

Ali Kemal

İ.S.

Ağaç M.V.

Ali Kemal

Ali Kemal

Mehmet Naci Aslan

Mehmet Yılmaz

Kesgin M.V.

İstanbul M.V.

Feridun SAHİD

Muharrem Kılıç

Malatya M.V.

Sizai Gültepe
Sivas M.V.

Feridun AYVAZOLU

Çorum M.V.

Mustafa Gözalcı
Denizli M.V.

Abdurezzak FERİDUN
Konya M.V.

Taocu Seyhan
Konya M.V.

GENEL GEREKÇE

Anayasa, "Kadınlar ve erkekler eşit haklara sahiptir. Devlet, bu eşitliğin yaşama geçmesini sağlamakla yükümlüdür." demektedir.

Anayasa'nın 41 inci maddesi ise "Aile Türk toplumunun temelidir ve eşler arasında eşitliğe dayanır." ifadesine yer vermektedir.

Türk Medeni Kanunu'nun 187 nci maddesi ise, "Kadın, evlenmekle kocasının soyadını alır; ancak, evlendirme memuruna veya daha sonra nüfus idaresine yapacağı yazılı başvuruyla kocasının soyadı önünde önceki soyadını da kullanabilir." demektedir. Bu ifade ailede eşlerin eşit haklara sahip olmaları ilkesine uygun değildir ve bu yönüyle de Anayasa'nın 10 uncu ve 41 inci maddelerine aykırıdır. Ayrıca 187 nci madde, Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin 14 üncü maddesine ve Kadınlara Karşı Her Türü Ayrımcılığın Kaldırılması Sözleşmesi'nin 16 ncı maddesine de aykırıdır. Kaldı ki Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi Türkiye'de Kadının Soyadı maddesinde ayrımcılık yapıldığını 16 Kasım 2004 tarihinde hükme bağlamıştır. Anayasa'nın 90 ıncı maddesi ise "Usulüne göre yürürlüğe konulmuş temel hak ve özgürlüklere ilişkin milletlerarası anlaşmalarla kanunların aynı konuda farklı hükümler içermesi nedeniyle çıkabilecek uyuşmazlıklarda milletlerarası anlaşma hükümleri esas alınır." demektedir.

Bu durumda Türk Medeni Kanunu'nun değiştirilmesi ve eşlere soyadını – aile adını birlikte seçme hakkı verilmesi Anayasa'da ve uluslararası sözleşmelerde yer alan "eşlerin eşit haklara sahip olmaları ilkesine" uygun olacaktır.

MADDE GEREKÇESİ

Anayasa'ya göre, "kadınlar ve erkekler eşit haklara sahiptir" ve "Devlet bu eşitliğin yaşama geçmesini sağlamakla yükümlüdür." Anayasa'da aile hukuku ile ilgili hükümlerde "eşler" ifadesi kullanıldığı halde, 187 nci maddede "Kadının Soyadı" ifadesinin kullanılması ve kadının erkeğin soyadını almasının öngörülmesi Anayasa'nın 10, 41 inci maddelerine ve uluslararası sözleşmelere aykırıdır. Çağdaş hukuk sistemi kadınların toplumsal yaşamda tanındığı soyadını evlenince de kullanmaya devam etmesini doğal ve yasal bir hak olarak kabul etmektedir. Getirilen değişiklikle, Anayasa ve Uluslararası Sözleşmelerdeki kadın erkek eşitliği ilkesi yaşama geçirilmekte ve aykırılıklar giderilmektedir.

TÜRK MEDENİ KANUNU'NUN 187 NCİ MADDESİNİN DEĞİŞTİRİLMESİNE İLİŞKİN KANUN TEKLİFİ

Madde 1 – Türk Medeni Kanunu'nun 187 nci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"Madde 187 – III. AİLE ADI

Eşler evlendirme memuruna yapacakları yazılı bildirim ile ortak aile adı olarak erkeğin ya da kadının doğumla aldığı soyadını seçebilirler. Soyadı Aile Adı olarak seçilmeyen eş, doğumla kazandığı soyadını aile adının önünde taşır."

Madde 2 – Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Madde 3 – Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

